

Mariola Antczak

Katedra Informatologii i Bibliologii
Uniwersytet Łódzki
e-mail: marant@uni.lodz.pl

[„Kultura czytelnicza młodego pokolenia” IV edycja: sprawozdanie (Łódź, 20–21 października 2016 r.)

DOI: <http://dx.doi.org/10.18778/0860-7435.22.23.24>

W dniach 20–21 października 2016 r. odbyła się IV z kolei edycja Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Kultura Czytelnicza Młodego Pokolenia*. Wydarzenie ma charakter cykliczny i odbywa się, począwszy od 2010 r., co dwa lata. Organizatorami wydarzenia są Katedra Informatologii i Bibliologii Uniwersytetu Łódzkiego oraz Muzeum Miasta Łodzi. Współpraca instytucji akademickiej z placówką o profilu historyczno-edukacyjnym inspirowane do połączenia dyskursu teoretycznego z prezentacją dobrych praktyk nauczycieli, bibliotekarzy, pedagogów, psychologów, bibliologów i nie tylko.

Wydarzenie jest doniosłe dla naszego miasta, a zwłaszcza dla Uniwersytetu Łódzkiego i Muzeum Miasta Łodzi, co potwierdza patronat Prezydenta Miasta Łodzi Pani Hanny Zdanowskiej, jak również Jego Magnificencji Rektora Uniwersytetu Łódzkiego prof. zw. dr. hab. Antoniego Różalskiego oraz Pani Dziekan Wydziału Filologicznego prof. zw. dr. hab. Joanny Jabłkowskiej. Patronat nad konferencją sprawują ponadto Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Muzeum Książki Dziecięcej w Bibliotece na Koszykowej w Warszawie, Polska Sekcja IBBY, Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga. Świadczy to o tym, że konferencja ma znaczenie nie tylko dla naszego regionu, ale dla całej Polski. W Komitecie naukowym konferencji zasiadają: prof. nadzw. dr. hab. Mariola Antczak (Uniwersytet Łódzki; przewodnicząca), prof. nadzw. dr. hab. Bogumiła Staniów (Uniwersytet Wrocławski),

Kultura czytelnicza...

dr hab. Katarzyna Taluć (Uniwersytet Śląski w Katowicach), prof. Bronisława Woźniczka-Paruzel (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), prof. Barbara Zybert (Uniwersytet Warszawski).

Nie sposób nie wspomnieć o znaczącym pokłosiu dotychczasowych spotkań w postaci publikacji. Wśród nich należy wymienić: *Między teorią i praktyką: wybrane zagadnienia z zakresu kultury książki dzieci i młodzieży* pod red. J. Koniecznej i M. Antczak (2011); *Kultura czytelnicza dzieci i młodzieży początku XXI wieku: szkice bibliologiczne, Media a czytelnicy. Studia o komunikacji i uczestnictwie kulturowym młodego pokolenia* – obie pod red. M. Antczak, A. Brzuski-Kepy i A. Walczak-Niewiadomskiej (2013a, 2013b), *Biblioteki i książki w życiu nastolatków, W kręgu kultury czytelniczej dzieci i młodzieży, Książki w życiu najmłodszych* – wszystkie pod red. M. Antczak i A. Walczak-Niewiadomskiej (2015a, 2015b, 2015c).

Dla uczestników konferencji zostały przygotowane materiały konferencyjne w formie książkowej, których celem było ułatwienie orientacji w przebiegu konferencji i przybliżenie sylwetek referentów oraz tematów ich wystąpień. Zeszyt zawierał szczegółowy program obrad, krótkie omówienia poświęcone organizatorom oraz materiały przekazane przez sponsorów i patronów konferencji. Całość została opracowana w dwóch językach: polskim i angielskim.

Statystyki organizatorów odnotowały, że w wydarzeniu uczestniczyła rekordowa liczba 214 osób, wśród których byli prelegenci, słuchacze i goście honorowi. Do ostatniej grupy zaliczyć należy m.in. wspomnianą na początku Panią Dziekan Wydziału Filologicznego prof. Joannę Jabłkowską, wieloletnią kierownik Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej prof. Hanę Tadeusiewicz, dyrektorów bibliotek w Łodzi, m.in. Barbarę Czajkę, Tomasza Piestrzyńskiego, Jarosława Jędrycha, dyrektora Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego Janusza Moosa, wicedyrektor Wydziału Kultury Urzędu Miasta Łodzi Halinę Bernat, prezes Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Danutę Brzezińską, przewodniczącą Łódzkiego Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Elżbietę Grzelakowską, redaktorki naczelne czasopism „Poradnik Bibliotekarza” i „Przegląd Edukacyjny” Jadwigę Chruścińską i Annę Iwicką-Okońską, kierownika zespołu Informacji Pedagogicznej Ośrodka Rozwoju Nauczycieli Agnieszkę Pietrykę.

W tegorocznej edycji konferencji zaplanowano wystąpienia 50 prelegentów, w tym 12 zagranicznych, którzy mieli wygłosić 46 referaty (w tym 10 zagranicznych). Prelegenci i uczestnicy z zagranicy reprezentowali następujące kraje (w porządku alfabetycznym): Algeria, Czechy, Filipiny, Finlandia, Katar, Nigeria, Słowenia, Turcja, Ukraina, USA. Nie wszystkim prelegentom z Polski i z zagranicy udało się przyjechać, wygłoszono łącznie 37 referatów. Dodatkowo słuchacze mieli okazję wysłuchać wystąpień naszych sponsorów:

Małgorzaty Nadziejko z Wydawnictwa Akapit Press, Wiesławy Jędrzejczak z Wydawnictwa Literatura, Marcina Mellera z Wydawnictwa PWN Ibuk Libra, Eweliny Rąbkowskiej reprezentującej Muzeum Książki Dziecięcej w Bibliotece na Koszykowej w Warszawie, Tatiany Audyckiej-Szatravskiej z Polskiej Sekcji IBBY. Wśród dadatkowych wystąpień wspomnieć należy o referacie Pauliny Dzwonkowskiej z Muzeum Miasta Łodzi, która mówiła o dzieciach i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i prezentowała dorobek instytucji w tym zakresie. Szczegółowy program konferencji jest dostępny na jej stronie, prowadzonej konsekwentnie od 2010 r. http://konfkbin.uni.lodz.pl/images/witryna_pl/program.pdf.

Na temat czytelnictwa dzieci i młodzieży referaty wygłosili: Michał Wróblewski, Anna Zatora *Czytania jak na lekarstwo. Możliwa recepta na niski poziom czytelnictwa wśród nastoletnich chłopców. Refleksja wokół projektu Boys Reading*, Zofia Zasacka *Czytelnicy zaangażowani – jak rozbudzać motywacje czytelnicze dzieci i młodzieży*, Alina Brzuska-Kępa „*Czym skorupka za młodu nasiąknie...*” *Kultura czytelnicza przedszkolaków (na wybranych przykładach)*. Do młodzieży zaliczamy również studentów, podczas konferencji nie zabrakło refleksji i o tej grupie czytelników: Marta Krasuska-Betiuk *Kultura literacka studentów pedagogiki*, Renata Osiewała *Młodzi humaniści i ich preferencje czytelnicze na przykładzie studentów pierwszego roku kierunków Historia i Historia Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego*, Zenona Krupa *Internet – narzędzie promocji czytelnictwa – w opinii studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego* O wpływie historii na poziom czytelnictwa we współczesnej Polsce opowiadała Aleksandra Dziubdziela: *Dlaczego Polacy nie czytają książek?*

Na roli bibliotek w pracy nad kulturą czytelniczą dzieci i młodzieży skupili się: Grażyna Lewandowicz-Nosal „*Od Dekretu do Priorytetu*”. *Współpraca bibliotek publicznych z bibliotekami szkolnymi w oficjalnych dokumentach administracji rządowej (1946–2015)*, Grażyna Walczewska-Klimczak *Partnerstwo bibliotek publicznych i szkolnych – z doświadczeń realizacji pilotażowego programu zakupu nowości do bibliotek publicznych w partnerstwie ze szkolnymi (lata 2014–16)*, Paweł Braun *Aranżacja wnętrza biblioteki pod kątem wykorzystania do działań kulturalnych i oświatowych w środowisku dzieci i młodzieży*, Barbara Firla *AaltoHubs jako przykład efektywnego wykorzystania przestrzeni w bibliotece uniwersyteckiej*, Agata Walczak-Niewiadomska *Wczesna alfabetyzacja w polskich bibliotekach publicznych – zarys badań*. O instytucji wspierającej działania w zakresie krzewienia kultury czytelniczej najmłodszych mówiła Oliwia Brzeźniak: *Centrum Literatury Dziecięcej – wiedza użyta w praktyce, czyli zgodnie z naszym hasłem „Chcemy służyć tym, którzy służą dzieciom”*.

Kultura czytelnicza...

O roli prasy w krzewieniu kultury czytelniczej dzieci i młodzieży referaty przygotowali: Władysław Marek Kolasa w referacie *Statystyka i typologia polskiej prasy dla dzieci i młodzieży (1824–1918)*, Magdalena Przybysz-Stawska „Bravo” dla młodzieży (1991–2015) / ‘Bravo’ for youth (1991–2015) i Michał Rogoź *Popularyzacja wiedzy o przyrodzie ożywionej i nieożywionej na łamach polskich czasopism dla dzieci i młodzieży do 1918 roku*.

O publikacjach dla dzieci i młodzieży we współczesnych badaniach referaty wygłosili: Rafał Kępa *Z Darwinem i Hawkingiem na placu zabaw. Wielcy uczeni w literaturze dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym*, Anna Krajewska *Żołnierze Wyklęci w polskich publikacjach dla młodzieży*, Magdalena Ostrowska *Młodzieżowe trendy czytelnicze – od „Harry’ego Pottera” po „Igrzyska Śmierci”*, Agnieszka Wandel *Współczesne encyklopedie dla dzieci i młodzieży – analiza księgoznawcza*, Katarzyna Żyrek *Stereotypy biblioteczne w literaturze młodzieżowej oraz ich wpływ na kulturę czytelniczą młodego pokolenia*.

Do wystąpień nawiązujących do świata cyfrowego i jego roli w krzewieniu kultury czytelniczej dzieci i młodzieży zaliczyć można wystąpienia: Stanisławy Kurek-Kokocińskiej *Panorama cyfrowych katalogów w łódzkich bibliotekach dla dzieci*, Jolanty Laskowskiej *Transformacja nośników tekstu i jej wpływ na czytelnictwo studentów*, Marcina Skrabki *Gamifikowanie literatury pięknej na smartfonach czyli jak tchnąć ducha mobile w tradycyjne książki*, Magdaleny Wójcick *Najnowsze technologie informacyjno-komunikacyjne w edukacji czytelniczej i medialnej. Potencjał i przykłady wdrożeń*, Moniki Wachowicz i Piotra Szeligowskiego *Technologie informacyjno-komunikacyjne w krzewieniu kultury czytelniczej uczniów klas I–III szkoły podstawowej*, Agnieszki Przybyszewskiej *Literacka immersja i technologia „step-in-book”, czyli o przenikaniu się światów literackich i rzeczywistych*.

O wychowaniu w kulcie czytania mówili: Juan Araujo z USA *Informacja zwrotna od uczących się języka angielskiego – kompetencje językowe kluczem do uczestnictwa w kulturze*, Ana Maria Margarita Salvador z Filipin *Czytać czy nie czytać: słuchając dziecięcych rozmów o motywacjach czytelniczych*, Annette Ukkoła z Finlandii *Działania motywacyjne w programie „Radość czytania”*, Aleksandra Brzozowska *Wychowanie do czytania – jak motywować najmłodszych czytelników*, Agnieszka Fluda-Krokos *Amor artis, amor libris – Biennale Ekslibrisu Dzieci i Młodzieży w Żarach jako przykład krzewienia miłości do książek*, Karolina Kołodziej *Bardzo Mała Literacka – spotkania czytelnicze dla dzieci w Teatrze Nowym w Łodzi*, Alicja Mazan-Mazurkiewicz *„Bo książki są za drogie”, czyli o potrzebie metanoi*, Dorota Radzikowska *Rola nauczyciela w procesie inicjacji czytelniczej uczniów klas początkowych*.

Na temat czytelników ze specjalnymi potrzebami czytelniczymi referat przygotowała Marta Deńca *Czytelnicy ze specjalnymi potrzebami czytelniczymi*,

a na temat technik szybkiego czytania swoimi refleksjami dzieliła się Zofia Pomirska *Technika szybkiego czytania wobec lingwistycznej teorii nauki czytania*.

Organizatorzy planują dwie publikacje z wydarzenia: *Nowoczesne technologie czy tradycyjne metody? O różnych tendencjach w krzewieniu kultury czytelnictwa młodego pokolenia*, pod red. nauk. Marioli Antczak, Agaty Walczak-Niewiadomskiej, Łódź, 2017 i *Inspiracje czytelnicze w życiu młodego pokolenia* pod red. nauk. Marioli Antczak, Łódź, 2017.

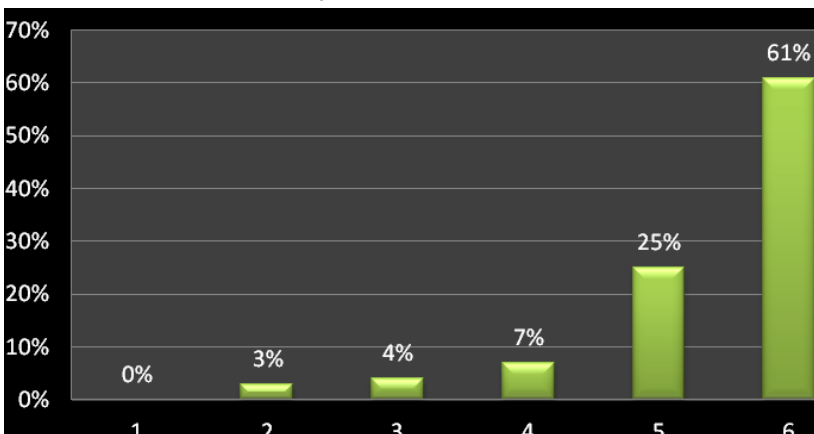
Wśród uczestników konferencji zostały rozlosowane upominki książkowe, których autorzy bądź ich wydawnictwa zostali sponsorami. Wśród sponsorów wymienić należy: Agencję Wydawniczą Aga Press, Bibliotekę Publiczną miasta stołecznego Warszawy, IBUK libra (Platformę Książek Elektronicznych), Agencję Reklamową Pretekst, Wydawnictwo Akapit Press, Wydawnictwo Literatura, Wydawnictwo Naukowe Śląsk, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Wydarzenie zamknęło krótkie przemówienie prof. Hanny Tadeusiewicz dziękującej wszystkim za miłą atmosferę i inspirujące referaty oraz podziękowania dr hab. Michała Rogoża dyrektora Instytutu Nauk o Informacji z Krakowa.

Organizatorzy przeprowadzili ankietę ewaluacyjną, w której wzięło udział 75 osób (N=75), co stanowiło 35% wszystkich uczestników konferencji. Konferencję należy zaliczyć do ocenionych przez większość pozytywnie w czterech wyróżnionych kategoriach: atmosfera, organizacja, posilki, referaty.

W pierwszej kategorii – atmosfera – pozytywne oceny (4–6) wystawiło łącznie 93% ankietowanych (por. Wykres 1). Na ocenę niedostateczną (2), wskazało 3% uczestników konferencji.

Wykres 1. Atmosfera

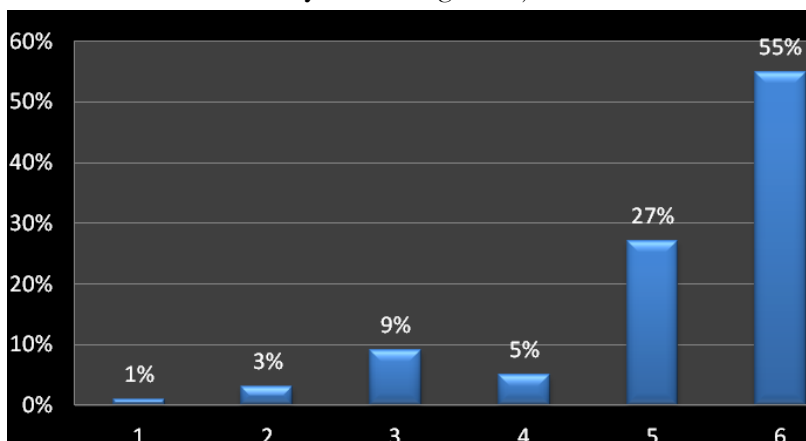

Źródło: oprac. Mariola Antczak, 2.11.2016 r.

Kultura czytelnicza...

Organizacja konferencji dobrze została oceniona przez większość jej uczestników: 87% wystawiło jej ocenę 4 i wyżej. Najwięcej było ocen „szóstkowych”, co tłumaczymy jako ponad bardzo dobrą (wybitną) – 55%. Znalazły się również osoby niezadowolone – takich było 4%. Wystawiły one organizatorom oceny 1 i 2 (por. Wykres 2).

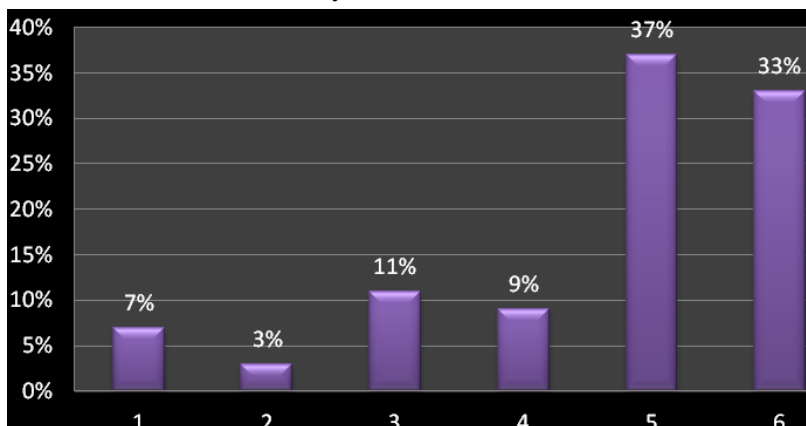
Wykres 2. Organizacja

Źródło: oprac. Mariola Antczak, 2.11.2016 r.

Nieco gorzej od organizacji i atmosfery wypadły posiłki serwowane podczas konferencji. Tutaj pozytywnie oceniło je 79% uczestników konferencji. Aż 10% ankietowanych sklasyfikowało je jako mierne lub niedostateczne (por. Wykres 3). Jest to ważna wskazówka dla organizatorów, wyniki są czytelną sugestią do zmiany wybranej firmy cateringowej.

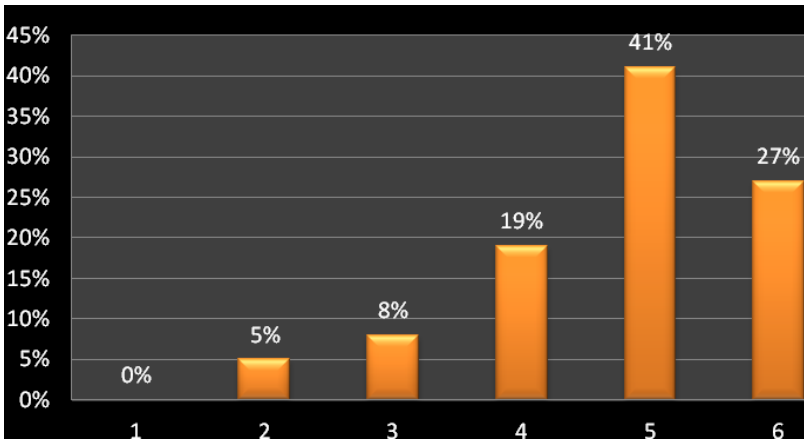
Wykres 3. Posiłki

Źródło: oprac. Mariola Antczak, 2.11.2016 r.

Uczestników konferencji poproszono również o ocenę wygłaszanych referatów. Trudno oczywiście ocenić je wszystkie łącznie, niemniej jednak dla organizatorów ważne jest, aby mieć choćby ogólną orientację w poziomie referatów oraz adekwatności ich do oczekiwań uczestników wydarzenia. W 87% referaty ocenione zostały pozytywnie (ocena 4 i więcej), najliczniejsza grupa oceniła referaty jako bardzo dobre – 41% (por. Wykres 4). Negatywnie oceniło referaty 5% uczestników (ocena niedostateczna, nie było ocen miernych).

Wykres 4. Referaty

Źródło: oprac. Mariola Antczak, 2.11.2016 r.

Podsumowując, organizatorzy mogą zaliczyć konferencję do udanych, a nawet bardzo udanych. Wśród 75 ankietowanych (N=75), którzy zechcieli się podzielić swoim zdaniem na temat poszczególnych aspektów konferencji, zdecydowana większość oceniła ją pozytywnie: najlepiej ceniono atmosferę (93% pozytywnych ocen), 87% doceniło wysiłki organizatorów, aby wszystko przebiegało sprawnie (do tego należy zaliczyć korespondencję z uczestnikami, obsługę faktur, zamieszczanie bieżących informacji na stronie, czytelną informację o zmianach w przebiegu konferencji, przygotowane identyfikatory i materiały konferencyjne, opracowanie materiałów konferencyjnych w postaci oddzielnej książki itp.), identyczna liczba ankietowanych pozytywnie oceniła prezentowane referaty. Nieco słabiej wypadła usługa cateringowa, tutaj zebrano 79% pozytywnych opinii, ale wciąż jest to około cztery piąte uczestników.

Na koniec należy podkreślić, że konferencja o charakterze międzynarodowym, naukowym i cyklicznym poświęcona kulturze czytelniczej młodego pokolenia realizowana w Łodzi jest jedynym takim przedsięwzięciem w kraju. Dotychczas, podczas jej czterech edycji uczestniczyli w niej reprezentanci

Kultura czytelnicza...

z około dwudziestu krajów i wśród nich należy wymienić: Algierię, Bułgarię, Czechy, Danię, Filipiny, Finlandię, Gwatemalę, Indie, Kanadę, Katar, Łotwę, Nepal, Nigerię, Pakistan, Rosję, Słowenię, Stany Zjednoczone, Turcję, Ukrainę i oczywiście Polskę.

Bibliografia

- Antczak M. & A. Brzuska-Kępa & A. Walczak-Niewiadomska (red.) (2013a). *Kultura czytelnicza dzieci i młodzieży początku XXI wieku: szkice bibliologiczne*. Łódź, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Antczak M. & A. Brzuska-Kępa & A. Walczak-Niewiadomska (red.) (2013b). *Media a czytelnicy. Studia o komunikacji i uczestnictwie kulturowym młodego pokolenia*. Łódź, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Antczak M. & A. Walczak-Niewiadomska (red.) (2015a). *Biblioteki i książki w życiu nastolatków*. Łódź–Warszawa, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.
- Antczak M. & A. Walczak-Niewiadomska (red.) (2015b). *W kręgu kultury czytelniczej dzieci i młodzieży*. Łódź–Warszawa, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.
- Antczak M. & A. Walczak-Niewiadomska (red.) (2015c). *Książki w życiu najmłodszych*. Łódź–Warszawa, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.
- Konieczna J & M. Antczak (red.) (2011). *Między teorią i praktyką: wybrane zagadnienia z zakresu kultury książki dzieci i młodzieży*. Łódź, Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego.